Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телеф.: BErgen 4-0237 4-0807
Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 38. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го ЛЮТОГО 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 38. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 15, 1952. VOL. LX.

190,000 РЕЗЕРВІСТІВ ПІДУТЬ ЛІТОМ НА ВИШКІЛ

Вашингтон. — Найбільша кількість резервістів армії, бо 190,000 вояків другої світової війни, будуть покликані цього літа на поновний військовий вишкіл. Це буде понад 70,000 більше ніж минулого літа. Вправи будуть тривати два тижні. Обраховано, що 160,000 будуть покликані обов'язково, — це станеться перший раз в історії американської військовости. Так само перший раз будуть покликані офіцери, що мають „мобілізаційне призначення" в резерві. Таких офіцерів нараховують 11,000. Минулого року, як весною так літом було покликаних 121,000 офіцерів і вояків на вправи у вакаційних таборах. Цьогорічні вправи відбудуться з більшим виряддом ніж в минулому, а в цьому виряді будуть найновіші роди зброї. Крім самих резервістів буде покликано на вишкіл 2,000 рекрутів в Зорганізованім Резервовім Корпусі. Їх вишкіл має тривати 30 днів при активній дивізії армії. Теж і 15,000 офіцерів з так званої Резерви Добровольців мають відбути 15-денний вишкіл на полі або в школах. Досі ще не сказано, скільки таборів буде призначених на такі вправи. Минулого року було 151.

Вигляди на відкликання страйку сталеварів

Ню Йорк. — Филип Морей, як президент юнії сталеварних робітників плянує продовжити термін проголошення страйку поза день 23 лютого, який був назначений давніше. До того часу мав бути наладнаний спір за підвишку платні. Юнія вимагає підвишки 18½ цента на годину й інших полекш для робітників. Морей приїхав до Ню Йорку на переслухання Ради Стабілізації Платень, яка приготовляє можливу зміну засади заборони підвищувати платні в теперішній час. Морей заявив, що він покличе в четвер екзекутивну раду юнії, складену з 36 членів і комісії юнійної політики з 170 членів, на нараду до Питсбурґа. Він не сказав виразно, з якою метою він скликає цю нараду, одначе припускають, що там буде порушена справа продовження терміну страйку з уваги на труднощі в вирішенні спору. Коли представник сталеварних підприємств, Брадфорд Р. Смит, скритикував вимогу гарантії для цілорічної платні для робітників, кажучи, що це буде встрявання в справи федерального уряду, озлоблений Морей крикнув: „Дурень!". Юнія домагається гарантії на 75 відсотків платні, яка виносила б коло $3,000 за 52 тижні для всіх членів сталеварної юнії на три роки. Таких робітників нараховують під пору 650,000.

Клініка для алькоголіків, що працюють в промислі

Ню Йорк. — Від 3 лютого існує при Медичнім Центрі університету Ню Йорк в шпиталі Белвю окрема клініка для допомоги алькоголікам, що працюють в промислових підприємствах. На конференції біля 50 нюйорських підприємців з медичними знавцями, директор клініки, д-р А. З. Пфефер, давав вияснення, як така клініка діє. Починається від переслухання зголошеного клієнта і від лікарської поради, що дальше робити. Головна конференції, д-р Антоні Д. Ланза пригадав, що внаслідок постійного пиття алькоголю, американська промисловість тратить більйон долярів річно тому, що робітники не являються до праці, наражають себе на нещасливі випадки, роблять помилки при праці та мають суперечки з оточенням. Клініка дає ради на такі недомагання, якщо пацієнти відносяться до неї з довір'ям і слухають вказівок лікарів та психіятрів.

Протестанти проти мішаних подруж

Колумбус, Огайо. — Протестантські пастори з усіх частин держави вирішили дбати про обмеження мішаних подруж. Подружжя різних віровизнань стаються дуже часто невдалі й тому треба наперед остерігати перед заключуванням їх а в критичних випадках служити радою членам подруж.

Діловий директор міжгрупового виховання при Національній Раді Церков Христа — св. Вільям Г. Вейстін — заявив, що 15% мішаних подруж кінчають розводами або сепараціями з рел. причин.

Д-р Сеймор С. Смит з Ню Гевен, Конн., заявив на зборах Протестантських провідників, що релігія повинна знайти місце в шкільному навчанні.

Д-р Агнес Снайдер, проф. Аделфі каледжу в Ґарден Ситі, Л. Ай., сказав, що в школі треба навчати і протилежних тверджень, „бо людська думка здібна до критичної аналізи. Як довго ми не будемо вчити студентів, як аналізувати і як правильно думати, ми не зможемо зробити їх здібними жити в демократії".

КОМУНІСТИ ВЧАТЬ СВОЇХ ЧЛЕНІВ БУТИ ГОТОВИМИ НА ВСІ ЗАПИТИ

Вашинґтон.— Рада Контролі Підривних Діянь вже має повне уявлення проте, як комуністи навчають своїх членів давати відповіді згідно з марксистською системою. Це виявила пані Береніс Балдвин, яка провела дев'ять років серед комуністів на доручення Федерального Бюра Інвестигацій, а одночасно була урядовцем в комуністичній організації стейту Мішиґен. Вона посвідчила, що комуністична партія висилає брошури для членів, у яких навчає, як давати „правильні відповіді на різні запити. Кілька таких брошур і довірочних летючок вона предложила на переслуханні. На запит урядового адвоката, що це таке „правильні відповіді", вона пояснила, що це „марксівські відповіді". Так, напр. відповідь в справі воєн, звучить: „Ми підтримуємо справедливі війни, отже війни ведені в обороні проти імперіялістичної аґресії; війни для визволення народів з неволі; війни колоніяльних і залежних країн за незалежність. Ми противні несправедливим війнам і війнам за визиск". Для прикладу згадана Совєтсько-Фінська війна. На неї партія дала таке вияснення: „Фінсько-совєтська війна була потрібна, щоб забезпечити Совєтський Союз від імперіялістичної аґресії і несправедливости з боку Фінляндії, яка є знаряддям британського й американського імперіялізмів".

ПРОДУКЦІЯ ЗБРОЇ В ЕВРОПІ ЗРОСЛА ВЧЕТВЕРО ЗА ДВА РОКИ

Вашинґтон. — Фабрики й арсенали Західньої Европи, у які Злучені Держави вклали мільйони долярів для взаємної оборони, виробляють тепер чотири рази більше зброї ніж це було в 1949 р., як це виявив президент Труман Конґресові у своєму четвертому піврічному звіті з діяння Програми Взаємної Оборонної Допомоги. З уваги на безпеку країни, президент не подав вартости виробів у цифрах, одначе з'ясував продукцію загально. Президент ствердив, що разом з продукцією зброї й амуніції піднявся настрій серед населення західно-европейських країн до такого ступеня, що комуністи мусять рахуватися зі спротивом народу проти їхньої аґресії. Крім продукції зброї в Европі, ідуть туди ще безупинно небувалих розмірів постачання зброї з Америки. Так, наприклад за час від 1 квітня до 1 жовтня 1951 р. вартість перевезених воєнних матеріялів дійшла до півтора більйона долярів, виявив президент. Серед воєнного устаткування, що його виробляють тепер в Европі ,находяться військові авта, машинові рушниці й гармати, ракетові кулі й іншого роду амуніція. При цьому він виявив теж і про такі важкі вироби, як літаки, танки й кораблі.

Ачесон відбув наради з Іденом в Лондоні

Лондон. — Державний секретар Дін Ачесон, що прибув тут вчора літаком, щоб взяти участь у похороні короля Юрія VI., як представник президента Трумана, відбув негайно наради з британським секретарем закордонних справ Іденом та іншими місцевими американськими і британськими представниками. Проте, з нарад не проголошено жадного офіціяльного комунікату і так само не буде жадних формальних рішень перед похороном короля, що відбудеться в п'ятницю. Після того Ачесон матиме наради з Іденом і французьким міністром закордонних справ Шуманом, — на яких вони обговорять спільне становище на найближчій конференції Ради Північно-Атлантійського Пакту, що має початися наступного тижня в Лісбоні. При цьому звертається увагу на делікі дипломатичні комплікації, викликані смертю та похороном короля. Діло в тому, що Німеччину репрезентуватиме на цьому похороні канцлер Аденауер, отже він силою факту зустрінеться з Ачесоном, Іденом і Шуманом, яким не зручно ані запрошувати його до участи в нарадах, ані не запрошувати. В дипломатичних колах підкреслюється, що вислід нарад в Лісбоні у великій мірі залежатиме від американсько-британської солідарности щодо европейських суперечностей.

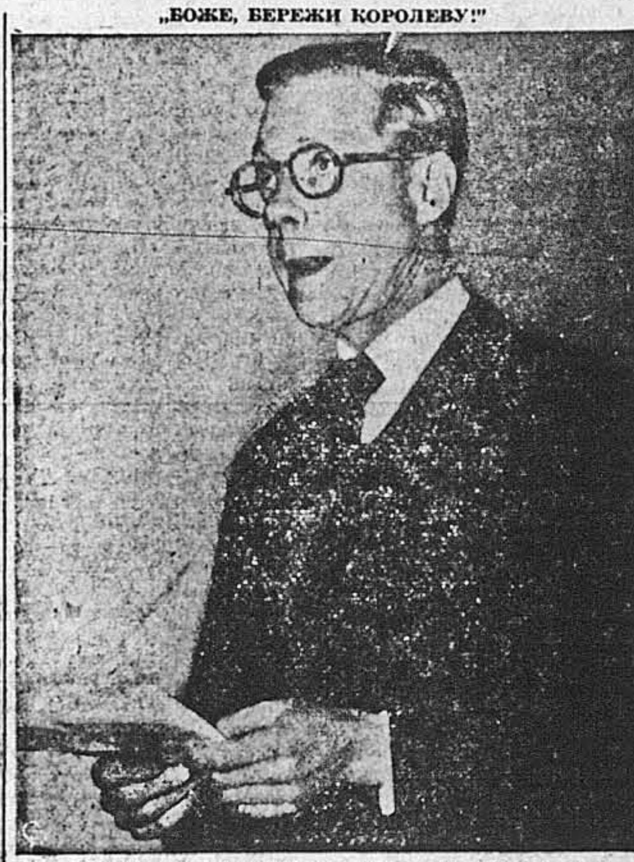
Італія заявляє, що не може купувати в ЗДА товару з уваги на тарифу

Вашинґтон. — Італія прислала до департаменту стейту меморіял, у якому попереджено Злучені Держави, що мусітиме відкликати замовлення на товари, замовлені в Америці тому, що американська митна тарифа зависока для европейських країн. Така тарифа не тільки стримує товарообмін до заприязнених держав, але й викликає різні критичні завваги у країнах, які висилають в заміну свої промислові вироби до Америки. Італійський амбасадор звернув увагу департаменту стейту, що Італія не може вивозити до Америки свого сира, оливи, капелюхів та інших продуктів, бо це тільки збільшить і так великий доляровий дефіцит і погіршить економічні відносини в Італії. Недавно італійський уряд протестував проти американського законодавства, яке іде під гаслом „Купуйте американські вироби", бо це шкодить головним цілям Пляну Маршала і не допускає до зменшення недостачі долярів в европейських країнах.

Молода українка здобула стипендію на університеті Вискансин

Медісон, Вискансин. — „Беджер Ріпорт", видання Інформаційної Служби Університету Вискансин, подає таку вістку: „Марія Цилюрик, свіжа студентка на УВ, пройшла довгий шлях в дещо більше ніж двох роках. Ще в літі 1949 року Марія була членом одної української родини в таборі переміщених осіб в Німеччині. Життя було незамітне і безнадійне, але й в таких обставинах молода дівчина знайшла час, щоб студіювати. Українські учителі в таборі приготовили її до вступу до вищої школи. Вона теж вивчила англійську мову. Наостанці трапилася можливість виїхати до Америки і Цилюрики поселились в Медісон. Марія вступила до Медісонської Центральної Середньої Школи і вкоротці закінчила її з відзначенням. Сьогодні, маючи 19 років, вона має стипендію Кеппер К. Кнаппа, признану на цей рік коло 190 заслуговуючим студентам. 400 долярів стипендії річно продовжуватиметься для цеї нової американки, як довго вона матиме в науці щонайменше клясифікацію Б. Марія бажає бути лікарем. Ціль відповідає вимогам піддержуваного стипендіями Кнаппа „корисного громадянства" і дуже можливо, що її досягне ця дівчина, яка зайшла так далеко в так короткому часі". Разом з цею інформацією подано теж фотографію дівчини.

„БОЖЕ, БЕРЕЖИ КОРОЛЕВУ!"

Герцоґ Віндсору, який в 1936 році зрікся англійського престолу „для жінки, яку любить", приїхав з Ню Йорку до Лондону, щоб взяти участь в похороні свого молодшого брата, короля Юрія VI. Причаливши кораблем „Квін Мері" до Савтгемтону, герцоґ прочитав коротку заяву, яку закінчив окликом: „Боже, бережи Королеву!"

ГЕРЦОҐ ВІНДСОРУ ПРИ ДОМОВИНІ СВОГО БРАТА

Лондон. — Герцоґ Віндсору, старший брат померлого короля Юрія VI., вернувся з Ню Йорку, щоб взяти участь в похоронах монарха, що буде його першою участю в офіціяльній державній церемонії від часу його абдикації в 1936 році, коли то він зрікся престолу „для жінки, яку любить". Приїхавши до Лондону, герцоґ, в товаристві своєї матері королеви Марії, відвідав Вестмінстерський палац, де лежить тіло покійного короля на королівському катафальку та провів там деякий час з низько похиленою головою. Причаливши на кораблі „Квін Мері" до Савтгемтон, герцоґ Вінсору відчитав приготовану заяву, підкреслюючи великі чесноти покійного короля та додаючи: „Мій брат в своїх важких обов'язках черпав свою силу з того, що я колись назвав „незрівняним благословенням" — щасливої родини, з його жінкою і дітьми". Ці самі слова про „незрівняне благословення", якого йому відмовлено, герцоґ вжив в деклярації про свою абдикацію. В дальшому герцоґ заявив: „Молодість і відвага це великі властивості в цих важких часах, в яких королева Єлисавета II. починає своє володіння, від початку якого вона має допомогу і підтримку від свого мужа Филипа та льояльність і добрі побажання від всіх своїх народів". Свою заяву герцоґ закінчив окликом: „Боже, бережи Королеву!"

Причини катастрофи в Елізабет

Слідчі комісії намагаються знайти причину останньої літунської катастрофи в Елизабет. Досліджують докладно останки пального, що залишилося на уламках розбитого літака та приходять до висновку, що катастрофу могла спричинити погана ґазоліна. Знавці думають, що ґазоліна мусіла спричинити хиби принаймні в двох моторах, бо невдача одного тільки мотору була б дозволила досвідченому літунові залетіти назад на летовище.

Тимчасом продовжується далі будову нового вилітного шляху на літовищі в Елизабет, що її розпочали ще перед катастрофою. Цей новий шлях мав поліпшити умовини злету на цьому літовищі і мав би бути готовий в осени. Республіканський сенатор з Ню Джерзі, Роберт В. Кін заявився проти докінчування цього шляху.

В зв'язку з катастрофою в Елизабет зачинили літунський вилітний шлях також ч. 4 також на Ля Ґвардія літовищі, щоб виключити низькі лети літаків понад місцевостю Квінс. Мешканці Квінсу протестували проти низьких летів над своїми домами та домагалися зачинення літовища, що загрожує їхньому життю.

● **Штучна „атомова" бомба** не подібна до правдивої. Це виявилося під час „атомових" маневрів в північній частині стейту Ню Йорк. коли в місці, де впала „атомова" бомба, з'явився тільки звичайний дим, а не в виді гриба.

● **Почесну медалю хоробрости** признано по смерті сержантові Корнеліюсові Ґ. Чарлтон з Бронксу. Це був негр, що поляг у Кореї.

НА ЕКРАНІ ПОДІЙ

● Другу фазу „холодної війни" добачують американські кола в совєтських намаганнях відтягнути або відстрашити інші країни від господарських зв'язків з Америкою. Москва перебрала в цій справі ініціятиву та почала свій наступ минулого жовтня, створивши „Ініціятивний Комітет", який звернувся із закликом до поодиноких країн та господарських груп в світі, щоб вони взяли участь в спільних нарадах в справі східно-західної торгівлі, які мають відбутися в Москві в днях від 3 до 10 квітня. Величезна комуністична і про-комуністична пропаґандивна машина почала шалену акцію, намагаючись доказувати „користі", які з таких нарад та евентуального порозуміння можуть виникнути для всіх. Теж совєтські дипломати в закордонних країнах, як напр., на Міжнародному Базарі в Бомбаю, намагаються послабити господарське становище і впливи Злучених Держав в світі. Ця нова большевицька інтриґа вже мала деякі успіхи, навіть на західній півкулі. Бразилія вже повідомила, що зібранню в Москві вона приписує „переломове значення" та заявила, що вона вишле своїх спостерігачів. Теж інші західні країни, хоча мало з них пошлють своїх офіціяльних представників, проте розглядають поважно можливість висилки таких самих „спостерігачів". Навіть Британія, не висилаючи урядового представника, дала до зрозуміння, що вона не матиме нічого проти того, якщо б там поїхали приватні економісти. Рівночасно Москва робить зусилля, щоб поширити свої торговельні зв'язки з скандинавськими країнами. За цілою тою акцією американські спеціялісти добачують мало господарства, але багато політики. Було б цілком логічно, якщо б Злучені Держави почали відповідну протиакцію проти того чергового большевицького підступу та шукання наївних, які допомогли б Москві здійснити її імперіялістичні цілі.

● Напередодні конференції Ради Північно-Атлантійського Пакту в Лісбоні, португальські військові кола почали акцію, щоб здобути аліянтську опінію для включення Еспанії в спільну систему західно-европейської оборони.

● Еспанський військовий суд засудив на кару смерти дев'ятьох інших членів підпільної анархістичної організації, закидуючи їм „підривання безпеки держави, вбивства, збройні напади і грабунок".

● В Ірані продовжуються виборчі насильства та заворушення. Армія повідомила про вбивство дальших трьох осіб і поранення вісімох інших під час оборони виборчого льокалю перед нападом войовничого гірського племени, яке добачує найкращу запоруку своєї виборчої перемоги у відрізуванні голів конкуренційним кандидатам.

● Совєтська преса повідомляє, що „1,300 добре озброєні і одягнені в американські уніформи національно-китайські вояки є фактичними володарями одної північної провінції Бурми. Рівночасно подається інформації про „британські переслідування" китайських „патріотів" в Гонґ Конґу.

УСТІЙНЕНО СПРАВУ ВИМІНИ ПОЛОНЕНИХ В КОРЕЇ

АЛІЯНТИ ВІДСТУПИЛИ ВІД СВОЇХ ДОМАГАНЬ НОВИЙ ПРОҐРЕС В ПЕРЕГОВОРАХ

Токіо. — Після довших суперечностей, аліянтські і комуністичні представники на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї погодились вчора, щоб виміна полонених наступила впродовж двох місяців після підписання перемир'я та щоб були звільнені всі полонені, без уваги на скількість їх в комуністичному або аліянтському полоні. Теж зроблено деякий проґрес в розмовах відносно „портів вступу", в яких має бути невтральна контроля для перевірки, щоб до Кореї не імпортовано нової зброї і воєнного устаткування для розбудови військової сили під час перемир'я. Порозуміння відносно полонених означає, що комуністи звільнять 11,500 аліянтських полонених рівночасно з тим, як аліянти звільнять 132,000 комуно-китайських і північно-корейських вояків зі свого полону. Початково аліянтські представники домагалися, щоб по обох боках була звільнена однакова кількість полонених. Натрапивши на рішучий спротив комуністів, аліянти погодились остаточно на звільнення всіх полонених, але вони обстоюють, щоб звільнення відбулося на добровільній базі та щоб репатріювати тільки тих полонених, які самі бажають собі того. Опісля аліянтські представники видвигнули нове домагання, щоб їхні вояки були негайно звільнені з комуністичного полону, хоча самі вони, з уваги на більшу кількість полонених комуністів, потребуватимуть більше часу на репатріяцію. Комуністи не погодились і на це домагання, тому аліянти відступили теж від нього, погоджуючись на рівночасне звільнення полонених по обох боках. Устійнивши основні справи щодо обміну полонених, відповідні комітети обговорюють ще подробиці обміну, включно з ролею Міжнародного Червоного Хреста. Залишається ще до обговорення і вирішення справа ґарантій перемир'я та опісля рекомендацій для урядів воюючих країн щодо дальшого замирення в Кореї після підписання перемир'я. Хоча можливість устійнення всіх передумов перемир'я поважно збільшилася, проте з аліянтських кол перестерігається перед ,надмірним оптимізмом', добачуючи низку інших труднощів, зокрема виразний брак доброї волі з боку комуністів.

Нове американсько-французьке порозуміння

Париж. — З поінформованих джерел тут заявляють, що американські і французькі представники практично устійнили вже всі точки щодо нового порозуміння в справі американських військових баз на французькій території. В найближчих 10 днях представники трьох частин американських збройних сил: армії, авіяції і фльоти, мали б підписати з французьким урядом умову, щоб продовжувати і приспішити будову і розбудову американських авіяційних баз, комунікаційних получень та інших військових споруд на французькій території потрібних очолюваному ген. Двайтом Айзенгавером аліянтському командуванню для европейської оборони. На підставі договору Франція одержала б дальших 4000,000,000 долярів на продовжування цих будов в цьому бюджетовому році. З усіх понад 50 плянованих американських баз у Франції досі побудовано тільки малу частину. В новому договорі будуть устійнені тільки основні принципи порозуміння, а подробиці мають бути встановлені опісля фахівцями.

Каторжна система для робітництва в Румунії

Вашинґтон. — Згідно з повідомленнями, одержаними департаментом праці, в комуністичній Румунії заведено тепер для робітництва таку саму каторжну систему, яка існує в Совєтському Союзі вже від багатьох років. Згідно з новими постановами законів, румунський робітник не сміє покидати своєї праці без дозволу працедавця-держави. Управління фабрик і заводів не сміють приймати на працю робітників, які не мають робітничих книжечок. Вступаючи на працю, робітник здає свою книжечку управлінню підприємства і без неї він не може дістати жадної іншої праці ані свобідно переїжджати з місця на місце. Інший закон дає державній владі право примусово перекидувати робітників з одного підприємства до другого ,або з одного місця на друге. Робітник, що відмовився б або не виконав би постанови щодо його перенесення, може бути покараний в'язницею від 3 місяців до одного року.

ФОР ДОМАГАЄТЬСЯ ДОВІР'Я В СПРАВІ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ АРМІЇ

Париж. — Французький уряд уповажнив прем'єра Едґара Фора домагатися від Національної Асамблеї заяви довір'я в справі дальших переговорів відносно створення спільної европейської армії. Уряд виніс це рішення після того, як в перших дебатах в цій спарві в Національній Асамблеї виникли серіозні застереження і суперечності щодо закордонної політики французького уряду, започаткованої свого часу Пляном Шумана відносно злиття европейської вугільної і стальної індустрії. Соціялісти, які не належать до урядової коаліції, але без підтримки яких в Асамблеї уряд не може обійтись і вдержатись, запропонували, щоби дебати в справі европейської армії відкласти до найближчого червня, аж доки створена Генеральною Асамблеєю ОН Розброєнева Комісія не приготовить свого звідомлення і рекомендацій. Прем'єр Фор заявив, що уряд не може і не відступить від негайного вирішення справи европейської армії, як і не може продовжувати своєї праці без негайної апробати закордонної політики, яку веде Франція від двох років та яка становить інтеґральну частину міжнародної політики західних аліянтів. При цьому звертається увагу, що французькі уряди часто падали на тлі суперечностей в домашній політиці, але після другої світової війни ще ані разу не було випадку, щоб уряд ішов у відставку через закордонну політику. Тому теж теперішньому рішенню уряду прем'єра Фора відносно довір'я від Асамблеї власне в закодонних справах приділюється велику увагу в міжнародних дипломатичних колах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
За рік	$10.00	One year	$10.00
За пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
За три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕСТОРОГА ПЕРЕД ПОМИЛКОЮ

Один з наших читачів переслав нам витинок з газети „Ди Нюз Сентінел" (Форт Вейн, Індіяна, з 2 лютого 1952), в якому Джан Б. Крейн, пишучи з Франкфурту (Німеччина), передає зміст розмов з німецькими вояками та високими офіцерами на тему німецької прогри в останній світовій війні. Отже причини прогри на „російському" фронті: студінь та сніговії в зимі, а болота на весні, широкі простори, заборона Гітлера скоротити фронт і відступати з-під Москви і Сталінґраду та приказ воякам „залишитись на томі місці, де стоять і там гинути обороняючи батьківщину".

Але один з найвищих офіцерів німецького генерального штабу, обговорюючи минулу „війну з Росією" згадав і про евентуальну нову та додав ще такі завваги, звернені в бік Злучених Держав:

„Якщо вам, американцям, доведеться воювати з росіянами, не повторіть цеї помилки, яку ми зробили. Наступайте з півдня через Крим і Кавказ. Наступайте повною силою у різних вибраних місцях і старайтесь вибити там ворога до ноги.

„Не робіть великої помилки, яку ми зробили, поводячись з українцями і білорусинами як переможеними народами. Вступайте у їхні країни, визволіть їх і відразу встановіть там демократичні республіки. Доставте їм багато харчів і запасів, а вони поможуть вам у боротьбі з росіянами, замість стати партизанами і обернутись проти вас, як це сталося з нами".

Ми не будемо передавати інших завваг, які відносяться, наприклад, до прогри німців в Африці, бо ці вияснення обговорюють тільки минуле, а не майбутнє. Цей американський кореспондент мусів мати багато розмов на тему останньої світової війни з такими військовиками, які були учасниками воєнних подій на тих землях, про які вони говорили. Іншими словами, він не говорив з військовими теоретиками, а такими, що передумували війну на підставі цього, що самі бачили і переживали. Це, що йому передав високий німецький старшина в справі України вказує, що це була людина, яка вміє обсервувати і робити з помилок розумні заключення. Інша справа, чи ті самі німці, які тепер так добре цю проблему розбирають, не зробили б в Україні знову подібної помилки, якби мали для цього нову нагоду.

Нас обходить тепер Америка, яка повинна мати на увазі наслідки німецької політики в Україні для Німеччини у час другої світової війни. Німеччина мала нагоду пізнати Україну ще за першої світової війни, але вона її не пізнала і не доцінювала сили і ваги визвольного українського уху, будучи під впливами російської пропаґанди. Те саме повторилося на ще більші розміри в час другої світової війни, коли Україна, як інші підбиті Гітлером країни мала стати погноєм для німецької „вищої раси". Америка певно не піде слідами Німеччини на випадок війни з Росією. Щодо цього немає в нас найменшого сумніву. Зате вона може бути ще далі під впливами тої самої російської концепції, яка заважувала на аліянтах за Денікінів і Врангелів, які — замість боротись з большевиками — рятували в першу чергу „єдину Росію". Правда, сьогодні вже не говориться про „царську" Росію, а тільки „демократичну", але це справи не міняє.

Американські українці переконані, що миру між кремлівською диктатурою і вільним світом не буде. Тому теж довгі роки пробують переконувати американський нарід та уряд про Україну в такому самому змислі як про це пише Джан Б. Крейн, добре знаючи, до чого український нарід змагає і чим можна його притягнути на бік Америки, коли б Москва спровокувала нову світову війну. Коли ж тепер те саме передають американські кореспонденти з Европи, то це тільки потверджує, що наші перестороги були правдиві.

БІЛЬШЕ СВІТЛА

Америка любить світло. Якщо його замало від сонця, тоді вулиці й доми залиті мільйонами світел електричних лямпочок. Модерні будівлі, що під небо пнуться в американських містах, мають тепер більше вікон ніж стін. Хто будує нову хату, чи винаймує мешкання — хоче більше світла. Наші народні доми та приміщення поодиноких товариств і організацій видають тисячі долярів на перебудову з тою самою метою: більше світла.

Все це в найбільшому порядку, але при цьому ми часто забуваємо, що самі вікна чи електричні лямпочки не дадуть нам всього того світла, що ми потребуємо. Народний дім чи приватне мешкання залишаться темні, якщо крім сонячного чи електричного світла не матимуть ще іншого світла, того, що його потребує наша душа і наша свідомість.

Говорімо конкретно. Скільки наших народних домів і наших приватних мешкань мають направду культурну внутрішню обстановку? Скільки українських народних домів мають, крім евентуального напису при вході, направду культурні ознаки свого українства? Скільки то шукань і запитів і труду є перед кожним національним святом чи іншою імпрезою, щоб „роздобути" відповідний портрет чи погруддя Шевченка, Франка, князів, гетьманів чи інших великих постатей нашої історії? А коли зайдете до української хати, то часто, як не почуєте українського слова, то взагалі важко збагнути де ви зайшли. „Рефріджерейтор" чи телевізійний апарат абсолютно нікому нічого не скажуть.

Звертаємо на це увагу, бо сьогодні більше ніж будь-коли ми маємо потребу і можливість влаштувати наші народні доми і наші мешкання так, щоб вони справді мали багато світла під кожним поглядом. Сьогодні такі обставини, що про нас, наш український народ, його історію та змагання направду повинні говорити не тільки промовці на зборах і маніфестаціях, але й наші стіни! Ми маємо між нами найвидатніших наших мистців, які, замість „клінувати" чи іншою фізичною працею заробляти на хліб, могли б нашим домам і мешканням дати це потрібне світло. Якщоб кожний наш народний дім і бодай та найсвідоміша частина нашого громадянства направду подбала про те культурне світло, не менш необхідне для нашого життя, від сонячного, ми, як спільнота, створили б нову величезну спадщину, що принесла б найбільші моральні користі. При цьому ми дали б нашим мистцям можність виявити свої таланти та дати новий вклад в українську культуру.

Портрети чи погруддя видатних постатей української історії, українські красвиди, сцени з української історії чи з українського побуту на стінах наших народних домів чи приватних мешкань були б новим могутнім голосом української правди та українських змагань. Цю акцію можна б рівночасно поширити і на започатковані вже колись на цій землі наші зусилля, щоб з цим вийти з наших домів теж в загально-американський світ. Український Сад в Клівленді з статуями Шевченка, Франка і Володимира Великого вже принесли славу не тільки місцевій громаді, але й загальній українській справі. Правда, того роду акція натрапляє на низку труднощів: потрібна згода міста, проєкти пам'ятників мусять бути приняті наперед і т. п., але немає труднощів, щоб їх не можна перемогти, як було б бажання.

Про кошта і видатки не доводиться говорити, бо наш народний дім, кожна інституція і більшість приватних домів чи мешкань цілком певно можуть без більшого знаку на всіх грошевих контах спромогтися на те, щоб забезпечити собі більше світла не тільки у фізичному, але й духово - культурному розумінні.

Іван Кедрин.

„ВІЙНА ТРУМАНА"

Коли 25 червня 1950 року зорганізовані й озброєні Совєтами північно-корейські комуністичні війська переступили 38 паралелю і пішли війною проти південної Кореї, що була формальною „сферою впливів" ЗДА, през. Труман негайно зареаґував, даючи приказ американському літунству і морській флоті перейняти в охорону Формозу, що у практиці значило взяти в оборону південну Корею. В 5 днів пізніше перекинено перші військові частини з американських окупаційних військ в Японії на Корейський острів. І вся американська прилюдна опінія, ввесь вільний світ і всі ми прийняли цю мужню реакцію през. Трумана з великою полегшею, як наявний доказ, що й „апізерська" політика ЗДА має свій край та що Америка оминула найбільше нещастя, що її могло би стрінути: „втратити (кажучи далеко-східньою мовою) обличчя", якщо вона не зареаґувала би і на цей безсоромний визов, на цю чергову провокацію.

Проте — війна в Кореї ставала серед американського громадянства щораз більш непопулярна. Після першого сподівання сірої американської людини, що „поліційна акція" американського війська блискавично очистить Корею від комуністів, встановить там мир і лад та навчить напасників і їхніх евентуальних наслідувачів шанувати силу Зл. Держав, після такого першого — наївного, як виявилось, — сподівання прийшло розчарування, що за ним ішов цілий ряд дальших розчарувань, Бо той же сірий американець забув, як він радо приймав демобілізаційні декрети того самого Трумана, ще як урядуючого заступника президента, і що військова потуга ЗДА, відома з 2-гої світової війни, стаяла, як сніг, та була два роки тому тільки на папері як сила потенціялу. Покищо навіть такий мізерний противник, як північні корейці, грозив скинути американські війська в море й нанести смертельний удар американському престіжеві. Блискуча воєнна операція (висад в Інчон) 15 вересня 1950 року, яка знову доказала полковницьку велич ген. МекАртура, врятувала загрожений престиж і знову дала надію, що бодай на Різдво 1950 року американські вояки вернуться з Кореї до дому. Тимчасом 26 листопада, коли 100,0000 американських військ наблизилось до річки Ялу на північному кордоні північної Кореї, 200,00-на армія китайських комуністів вдарила з півночі, відкидаючи відразу американців і погрожуючи їм тим, що грозило їм з самого початку воєнної кампанії. Скинути себе до моря американці не дались. Але й не могли перемогти нового противника, що мав і має невичерпані запаси людей і змогу мобілізувати військові резерви та постачання в „упривілеєному запіллі", зараз за річкою Ялу, на території Манджурії. І від того часу той кривавий кадриль триває безупинно, вже 20 місяців, коштуючи самих тільки американців до кінця 1951 року 100,883 жертви, не рахуючи білйонових коштів. І хоч 10 липня мин. року розпочались були перші „мирові" переговори в Кесонґ. а після зірвання їх наступні 25 жовтня в Панмунджон, — проте всі познаки вказують, що ця трагічна забава вриватиме ще довго-довго. Бо такий був якраз задум не північних корейців і не китайських комуністів, а московських большевиків, що затіяли всю історію, підготовили її, штовхнули корейців і китайців до війни, фінансують їх і озброюють та кажуть їм кривавитись.

І саме безнадійність тієї корейської історії, постійне наростання людських втрат і грошевих видатків без ніякої перспективи перемоги, безнадійність війни, веденої своїм коштом а під фірмою Об'єднаних Націй, — мусить зовсім природно викликувати щораз більше невдоволення громадян. Коли 11-го березня мин. року през. Труман відкликав ген. МекАртура у висліді глибоких різниць думок і на політику і на воєнну тактику ЗДА на Далекому Сході, то і ми радили не прилучатись до безкритичних звеличників того американського національного героя, бо бачили в його політично-військових порадах небезпеку, що Америка зажене ться у ще безнадійнішу війну в Китаї та що відверне свою увагу від Европи й европейської небезпеки. Але час минає і щораз виразніше виходить, що ці поради ген. МекАртура були диктовані дійсно кращим знанням тамошнього терену і тамошніх стратегічних можливостей, як знання всіх інших найвищих американських військовиків та політиків разом узятих. Бо недавно, коли переговори в Панмунджон, (очевидячки саботовані китайцями по приказу з Москви), повисли на ниточці і ось-ось грозили повним провалом, Вашингтон загрозив недвозначно, що війна перенесеться врешті на те „упривілеєне запілля", себто, що Манджурія буде бомбардована. Американська преса й військовики заговорили, що на той випадок американці вживуть нових родів зброї і переводитимуть блокаду китайських портів. Гаразд, але ж усе це хотів робити МекАртур уже рік тому, — тоді, коли китайці не мали ще того устаткування, що нині і коли сам Чян Кайші пропонував дати свою 30,000 армію проти червоного Китаю, а цю армію можна було збільшити до сили 200,000 вояків і більше! То навіщо було тратити стільки часу і в міжчасі кервавитись на корейському суходолі без ніяких виглядів на путящий кінець?

П'ятоколонницькі елементи в Америці, піддержувані в цій справі всією офіційною політикою Англії, що тільки про людське око „воює" г Кореї та в дійсності признає червоний Китай, торгує з ним і веде типово „апізерську" політику, — ці всі внутрішні і зовнішні сили намагаються використати заворожене корейське коло для сіяння зневіри серед американців та піддержування ідеї — відтягнуте себе взагалі з Кореї та просто плюнути на неї, таксамо, як на Европу. Ці ідеї збігаються з напрямними американського ізоляціонізму, що в свою чергу час до часу знаходить вияв в порадах навіть такої розумної людини й чільного державного діяча, як кол. президент Герберт Гувер. Під впливом цих настроїв і нещасної англійської політики, перейнятої смертельним страхом перед війною (останні американські погрози під адресою Китаю викликали в Англії таку саму паніку, як колись поради МекАртура) не може дійти до голосу єдино правильна, єдино логічна і доцільна розв'язка: перестати всю увагу звертати завжди тільки на безпосереднього напасника, перестати говорити про північних корейців, китайців, комуністичних маляйців чи розфанатизованих демонстрантів у Каїро, а думати, говорити і знати, що єдиним винуватцем, єдиним джерелом усіх цих лих є Москва. І поборювати не симптоми недуги, а саму недугу. І не торочити до занудн про мир і миролюбність і загальне обезброєння і тим подібні утопії, а виховувати американський нарід в переконанні, що треба знищити сам зародок хвороби, саме джерело всього нещастя світу, — червону Москву. І як довго це не станеться, так довго існуватимуть „війни Трумана" (термінологія Тефта) і всі заворожені кола і квадратури кола, що на них складається — цинізм і нахабність Сходу та безпорадність і кермована моральними стримами зацуканість Заходу.

Микола Кокольський

Боротись проти зла!

Сентиментальний м а н дрівний лицар із Ля Манчі, зачарований романтикою минулих днів, узброєний в музейне ратище, на старім, дряхлім Росінанті, вибирається звільняти світ від страховищ. Серпанок романтики заслонив зір лицаря і він неспроможний відрізнити уявної небезпеки від справжньої.

Якось дивно воно складається. Америка, країна високої техніки, країна, в якій найдрібніша технічна проблема стає предметом студій багатьох фахівців, підходить до найповажніших, політичних проблем не з належною оцінкою, та реальною спробою їх розв'язати, а стає на становищі сентиментального ідеалізму.

Бачимо це в потягненнях Америки відносно большевії. Адже свого часу большевики зовсім не думали воювати з націстичною Німеччиною. Їх зовсім незворушував стогін катованих мільйонів. Бо, поперше, їх власний правопорядок побудований на насиллі, а подруге, вони брали від нацистів добру ціну за прихильну мовчанку.

Большевицька війна з націстичною Німеччиною зовсім не мала ідеологічного підкладу. Комуністи не йшли походом проти нацистівського насилля, а заатаковані — боронилися. І ось зате, що вони боронили власної шкури, Америка дає їм велетенську нагороду і то двоякого рода: матеріяльну і моральну. Не будемо говорити про велетенські кількості воєнних матеріялів, завдяки яким большевики могли поконати німецькі армії. Не будемо називати заняті землі, що фактично стали частиною большевицької імперії. Куди більшою вагою лягла на світ, по цей бік большевицької греблі, моральна сторінка тієї нагороди. Оті закривавлені большевики, що потоптали основні права людини, розстрілювали цілими масами невинних людей, що виморили голодом четвертину українського населення, що запроторили мільйони людей в концтабори, ці большевики стають союзниками Америки. Отсей, зрештою випадковий союз підвищує большевиків в очах пересічного громадянина, що не здає собі справи з цілої суті большевизму.

Ось так, кінцевий виграш війни опиняється в руках большевиків. А вони вміють ним орудувати. Доказом цього є комунофільство в різних американських колах, оті виявлені зради власної держави на користь большевицької, оті тони пропаґандивного матеріялу, яким большевія заливає Америку.

Читаємо рапорт сенатського комітету, який піклується проблемами безпеки країни. Читаємо там, що Америку заливає нестримна повінь червоної пропаґанди, дістається на університети, робітничі організації, та інші інституції. Найгіршу цього роду пропаґанду перепачковується на дипломатичній дорозі. Кораблями приходять тонни червоних писань. Сенатський комітет хоче, щоб пропаґандисти деяких посольств стемплювали свої письма як пропаґанду. Натомість департамент стану уважає, що поширення інформацій належить до нормальних завдань дипломатів і тому не погоджується з намаганнями комітету.

Сьогодні большевики атакують світ пропаґандою. Ця паперова атака, — це психологічна підготовка до наступної, далеко поважнішої атаки. Ґрунт під російський большевизм підготував свого часу модний, російський нігілізм, та декадентська філософія „непротивлєнія злу" знудженого життям інтеліґента. Але „геніяльного чекіста", поляка Фелікса Дзержинського та філософія не зразила і його рука не дрижала, коли він власноручно розстрілював розхитану, дряхлу „контрреволюцію". І громадянству загрожених країн треба, врешті, визбутися романтичного сентименту, та дуже поважно забратися до оборони. В першу чергу треба дати серйозний відпір цьому підготовчому, паперовому наступові.

Викриття доріг, якими йде пропаґанда, та стемпльовання пропаґандивних друків це пасивна сторінка оборони, а вона далеко не вистачає. Сьогодні большевицька пропаґанда дістається без перешкоди в руки кожного громадянина Америки. Море брехні, що заливає зерно правди, просякає в душу несвідомої людини і формує її на большевицький лад.

І тому наша оборона мусить стати активною. Не лякаймося застосовувати до большевиків їхню власну тактику. В большевії нема вільного слова, а все пересівається через густе, большевицьке сито. Большевицькому громадянинові вільно читати лише літературу, дозволену партійними цензорами. Всякі інші писання для нього небезпечні; вони можуть заразити його буржуазною ідеологією. Якщо большевики самі відкинули свободу преси, то вони не мають на неї права і в Америці.

Ведемо безпощадну боротьбу проти невеликої відносно кількості злочинців, що наркотизують безвольних одиниць. А большевицька пропаґанда наркотизує значно ширші верстви населення, завтрішніх а то й сьогоднішніх керівників державного й суспільного життя. Невже надто широке почуття громадянської свободи заслонює нам очі на справжню небезпеку? Невже деякі обмеження тієї свободи більше небезпечні, як загроза втрати усього, аж до основних прав життя людини включно? Бо чого нам очікувати від отсих американських „товаришів", якби так вони спробували повторити большевицький досвід на своїй землі? Вони не засядуть з нами до любої розмови на тему збереження громадянських вольностей! Сентиментальна романтика, політичний донкіхотизм, не бачить небезпеки там, де вона справді є.

А потім, чи розкриваємо ми весь безмір брехні большевицької пропаґанди? Чи говоримо ми ясно і недвозначно про большевицьку тиранію, про незнане в історії поневолення людини, про мільйони кривавих жертв большевицького насилля? Тут не говорити, а кричати треба, на весь світ кричати без перерви. І ще говорім про те, які вартості несе країна свободи споневіреному, обдертому з людської гідности, духово викошлявленому світу. Не йде тут про гріш! Не матеріяльних користей він очікує! Він мріє про велику хвилю, коли зможе підняти похнюплену голову і твердо сказати: Я вільний! —

Віктор Приходько.

СІМ ЛІТ ТОМУ...

(Уривки з щоденника).

3)

Не зважаючи на все це, наше УТГІ (Український Технічно-Господарський Інститут) живе і працює. „Нова мітла", себто новообрані академічні органи стараються замітати й робити порядок, бо досі, цих кілька попередніх місяців, був період бурхливого організаційного життя, коли буквально на руїнах і з нічого творилась — відновлялась наша школа. Новий ректор — Віктор Доманицький бігає, їздить, скликає засідання сенату та окремих комісій, урухомлює інститутське видавництво, курси в різних таборах і т. д. Проректор — Роман Диминський, як володіючий кількома мовами, зокрема англійською, виконує обов'язки інститутського „міністра закордонних справ" і ходить та їздить до УНРР-івських чинників та до інших чинників. А секретар професорської ради Микола Зайцев засипає професорський персонал Інституту різними анкетами, щоби навести порядок серед цілої сотні нових людей — професорів, що прийшли до Інституту. Доманицький має доброго помішника в особі продекана д-ра Івана Драбатого, що наводить порядок на агрономічному факультеті. Тут найбільше студентів, — наука буде не тільки на першому семестрі, але й на 3, 5 та 7-му і організаційної праці надзвичайно багато. Особливо, беручи на увагу, що нема підручників, лабораторій і т. д.

Господар Інституту М. О., на якого впали надзвичайно відповідальні завдання чисто практичного характеру, — улаштувати авдиторії, інтернати, їдальні і под., літає, як метеор. Він постійно має на плечах рукзак (бо портфель, мовляв, можна забути!), ходить у військових черевиках і носить італійський військовий капелюх, який видали йому в УНРР-і. Вогляд у нього напів військовий і рішучий. І, справді, це тільки О., з його рішучістю та енергією, потрапив понабирати в різних німецьких установах — леґально, напівлеґально і зовсім нелеґально різних меблів — столів, стільців, ліжок, матраців і т. д., і т. д., без яких ціле УТГІ пропало б.

Кінець року ознаменувався в Реґенсбурзі „в е с е л а в'я н ським концертом". Для нас, українців, він цікавий тим, що, фактично, це був концерт, який цілковито витягнули на своїх плечах малороси та українці, а який мав тло російське. І, справді, диріґував пан Єв-ко, на жаль, ще й досі несвідомий малорос. Співав він старі російські пісні, як „Бил у Хріста —младенца сад" чи „Белеет парус одинокій". Хор старався, диріґент старався, а все ж вийшли найкраще і публіку захопили найбільше українські — „Щедрик" Леонтовича та „Стелися барвінку". Російська пісня таки бліда в порівнанні з українською. І скільки ж, не кричали про переваґу російської культури, вона не може замінити української — такої своєрідної і в багатьох випадках якої ж незрівняно більш соковитої і барвистої!...

5 січня 1946 року. м. Реґенсбурґ.

Після завтра наше, православне й греко-католицьке, українське Різдво, а завтра — Святий Вечір. Тим часом, настрій у нас зовсім не святковий. До цього настрою у великій мірі спричиняється голод. Так, ми не маємо чого їсти: наша УНРР-а несподівано „збанкротувала" і видала лише по 4,5 дека смальцю. Це — на цілий тиждень! Значить, нема й по деку на день. — Завтра Святий Вечір, а тут ні риби, ні м'яса, ні олії, ні будь якого товщу. Більше того: жадної зеленини! Значить, треба буде сидіти навіть без традиційного свято-вечірнього борщу! Це наших людей особливо обурює у „клятих німців". Справді, у них зовсім нема в продажу зеленини і наші люди ніяк не можуть зрозуміти й вибачити. Правда, з погляду „вічности" — це дрібниці, але в певних хвилинах, коли нема оцих „дрібниць", то українець - емігрант особливо відчуває своє „сирітство" у світі і свою „нещасну долю". Він може витерпіти багато, але у Святий Вечір — без борщу, куті і чарки він готовий заплакати. І — я знаю — завтра багато будуть плакати! Особливо, як комусь забаґнеться затягнути:

Добрий вечір тобі, пане господарю!...

А тут нам все підсипають та підсипають!...

У вчорашній „Ді Нос Цайтунг" (американська газета німецькою мовою, що виходить в Ренсбурзі) з'явилась неприємна статейка про нашого брата, еміґранта. Правда, на цей раз вона торкається литовців, латишів та еспанців, але ж всі ми, врешті, „одна компанія". А саме, в статті говориться, що, мовляв, між цими балтійськими еміґрантами багато німецьких прихильників, націонал-соціялістів та СС-ів, що Совєти дуже заінтересовані (!) в повороті цих людей на батьківщину і що тепер серед цих людей буде переведено гостру контролю, щоб виявити злочинні елементи. Далі говориться, що табори чужинців буде обведено дротами і вхід та вихід з табору буде підлягати військовій контролі...

Безперечно, така статейка і такі „заходи" — це старання комуністів — совєтських і німецьких. І особливо прикро, що американці, яким багато разів усі під-совєтські народи з'ясовували ситуацію, все ж не засвоїли деяких основних істин!...

Вчорашна „Ді Нос Цайтунг" принесла також фотографії майже усіх підсудних з Нюренберзького процесу. Недавні можновладці сфотографовані у своїх камерах, як арештанти. Ми, українці, можемо дивитися на них без особливого „співчуття". Зокрема такі пани, як „ідеолог" Розенберґ, бувший імперський міністер Східних Земель та Заукель, що сотнями тисяч вивозив у Німеччину нашу молодь, щоб кинути її в страшні умови, не можуть тішитись нашим співчуттям та симпатіями.

Але як дивляться на ці фотоґрафії німці? Наші люди гадають, що, містячи ці фото, американська газета минається з ціллю: німці дивляться на цих своїх бувших провідників не як на злочинців, а як на мучеників і героїв...

(Продовження буде).

Д-р С. Демидчук

УКРАЇНА У ЗВІТІ БУЛІТА З 1938 РОКУ

Після заняття Варшави, німецьке міністерство закордонних справ оголосило 30 березня 1940 р., що в німецькі руки попали важливі польські дипломатичні папери. Частину тих паперів оголосило німецьке міністерство в виді „Німецької Білої Книги" ніби на доказ, що західні Алянти заздалегідь приготовляли напад на Німеччину. Мабуть для осторги Алянтів перед крутійством Німеччини видано в Америці „Білу Книгу", складену з шіснадцяти документів, заходами накладні Говел, Соскін і Ко. в Ню Йорку в 1940 р. з передмовою С. Гартлі Граттана (The German White Paper. Full text of the Polish documents, Foreword by C. Hartley Grattan, N. Y. C., 1940).

Важливе місце займає в цій публікації звіт американського амбасадора до Парижу Вилієма Булита, який між. ін. доволі багато місця присвячує українській справі, насвітлюючи її на свій лад. Тому, що Булита вважали загально за неприхильно наставленого супроти Совєтів, його заввагу можуть бути вказівкою, як оцінювали українську справу в американських д и п л о матичних колах. Для українських істориків інформації Булита важливі тому, що вони вказують на незгідність передвоєнних німецьких плянів супроти України з пізнішою німецькою дійсністю. Для дослідників сучасної й майбутньої політики ці документи можуть становити підставу до практичних висновків про можливість вигравання українського питання однією групою націй для шахування своїх противників. Для провідників українського політичного й національного руху це тільки пригадка, як треба розцінювати чужі політичні наміри, щоб не дати себе обманути пустим поголоскам або навіть правдивим інформаціям, доки не буде створена своя сила для введення своїх власних задумів в життя.

Тому, що в документах „Німецької Білої Книги" доволі багато місця присвячено українській справі, не можна в одній статті подати цих інформацій у широкому насвітленні. Для людей, які схочуть використати точніще документи зі згаданої „Вілої Книги" треба таки заглянути до самої книги, яку можна дістати в деяких американських бібліотеках.

Найважливіші місця про українське питання находяться в четвертому документі, який передає звіт польського амбасадора до Вашингтону, графа Юрія Потоцького до польського міністра закордонних справ Бека, з датою Вашингтон 21 листопада 1938 р. У листі пише амбасадор Потоцький між. ін. таке:

„Передвчора я мав довгу розмову з амбасадором Булітом, який перебуває тут на вакаціях. На початку він заявив, що між ним і амбасадором Лукасєвічом у Парижі існують приязні відносини і він високо цінить його товариство. Тому, що Буліт постійно інформує Рузвелта про міжнародне положення в Европі, а зокрема про Росію, велику увагу присвячують його звідомленням Рузвелт і департамент стейту...

Він говорив про Росію з погордою... Про Німеччину й канцлера Гітлера він говорив нагально і з великою ненавистю... Опісля Буліт запитався про положення у Східній Европі. Він потвердив факт, що Польща ще дальше готова вхопити за зброю й боротися на випадок, коли б Німеччина переступила її кордони. „Я добре розумію питання спільного кордону з Угорщиною" — сказав він. „Мадяри також здібні нам допомогти. Спільна лінія оборони з Югославією облегшить справу щодо німецької експанзії".

Далі, пише Потоцький, Буліт говорив про українське питання, про німецькі зусилля в Україні. Він потвердив факт, що Німеччина має повний український штаб, який перебрав би в майбутньому уряд України, що опісля мав би створити там незалежну Україну під німецьким контролем. — „Така „Україна" — продовжував Буліт — „становила б природно, велику небезпеку для вас, бо вона мала б безпосередній вплив на українців у східній Конгресовій Польщі".

„Уже тепер" — говорив він — „німецька пропаганда пішла цілковито в українських націоналістичним напрямі, а Карпатська Русь (в англійськім п е р е к л а д і: „Carpatho-Ruthenian Ukraine") послужила б як вихідна точка в цім задумі, у дальшім існуванні якого Німеччина дуже заінтересована, особливо зі стратегічних причин". — Буліт не робив враження, що він надто добре поінформований в положенні в Східній Европі і розмовляв радше поверхово. (підпис): Єржи Потоцкі, амбасадор Польської Республіки".

У П'ятому документі, тобто в звіті польського амбасадора до Парижу, Юлія Лукасєвича з дати 17 грудня 1939 р., згадується про німецько-французьке порозуміння з 6 грудня (після конференції в Мюнхені), яке змінило відношення Франції до Польщі, як теж і до Совєтського Союзу. „Так як тепер справи стоять" — пише Лукасєвич — „Франція противиться Німецько-Італійській осі в порозумінні з Англією, щодо якої вона грає пасивну ролю, а крім цього її не цікавить ніщо, все одно, чи союз з Польщею або СССР набере спеціяльного значення чи ні. Не тому, щоб вона мала сумнів щодо нашої готовости опертися надмірним претенсіям, але тому, що не вірить, наче б такий опір приніс який небудь хосен. Так питання Карпатської Руси (в англійськім перекладі: „Carpatho-Russian question") не вирішене згідно з бажаннями мадярів, а Польща грала важливу негативну ролю. Зібравши все разом, справи стоять так: Франція не прив'язує справжньої ваги до нічого, тільки до союзу з Англією, а союз з нами й СССР вважається більше тягарем і вона висловлюється про його користь тільки в неприхильний спосіб...

„Щодо европейських проблем, а зокрема російського питання, в французькій політиці і публічній опінії панує повне замішання... Совєтське внутрішнє положення оцінюється песимістично, головно тому, що поширені поголоски про військові повстання в Москві, які можуть вплинути на небезпечну співпрацю між Берліном і Москвою. Українське питання затемнене неможливістю зрозуміння положення, яке в свою чергу повстало з дефетистичного враження, що українська дія (Ukrainian action) може початися кожного місяця, як тільки цього забажає Німеччина загрожуючи її територіяльну цілість".

„Сьомий документ — це звіт амбасадора Потоцького з Вашингтону з дати 16 січня 1939 р., опертий на ще одній розмові Потоцького з Булітом, у якій Буліт, покликуючися на свої інструкції від президента Рузвелта й департаменту стейту у приготуванні до виїзду на свій пост до Парижу, дає інтимні вказівки Потоцькому про американську політику супроти Европи. Потоцький пише: „Булітові почування щодо Совєтського Союзу рішуче неприязні і крайнє згірдливі. Він висловив своє переконання, що Німеччина виконає свій плян супроти України, одначе не раніше як в 1940 р. Я не запускався в дискусію з Булітом про таку акцію. Я тільки запитався, чи Західні Держави будуть діяльні в такому випадкові і чи вони нападуть на Німеччину нібито на те, щоб охоронити Совєтський Союз. Буліт відповів, що всі демократичні країни залишили всякі видумані збройні інтервенції в користь якоїсь держави, яка могла б впасти жертвою німецької агресії".

Документи 8-16 це звіти інших амбасадорів до варшавського міністерства закордонних справ про події, які мали вплив на надходячу другу світову війну, одначе в них нема безпосередньої згадки про українське питання.

Для істориків залишається завдання не тільки простудіювати всі „документи з Німецької Білої Книги" з 1940 р., але теж провірити, скільки правди в інформаціях Буліта щодо німецьких намірів супроти України й існування окремого „українського штабу".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Відкрито читальню

Читальня, про яку вже почали дискутувати на сторінках нашої преси, стала вже дійсністю у Филаделфії. Це перша нова читальня у новій країні нашого поселення. Заходами Відділу ЗУАДК ч. 1. у Филаделфії відбулось дня 4. лютого ц. р. відкриття читальні. Читальню відкрив коротким словом екзекутивний директор ЗУАДК д-р Володимир Галан, який закликав приявних до тісної співпраці з Відділом ЗУАДК ч. 1. в ділянках культурній і суспільно-громадській, як теж виповнити всестороннім життям нашу нову читальню. В обговоренні проблем заплановано низку доповідей, як теж окремі курси, між якими головні: Курс суспільної опіки, курс першої допомоги, як теж курс малярства і різьби та курс декляманції і сценічної гри. Всі курси ведені будуть найкращими спеціялістами. Читальня приміщується покищо у двох простірних залях Горожанського Клюбу при вул. Норт Френклін ч. 847 на першому поверсі. Ці залі гарно розмальовано, прибрано українськими картинами. На столах усякого роду українські й американські журнали, газети, видання. Згодом читальня буде перенесена до власного будинку, який вже закупив ЗУАДК для устроєння Дому Української Суспільної Опіки у Филаделфії.

На найближчу неділю заповіджено у нашій филаделфійській читальні ширші сходини членів і гостей з доповіддю і гутіркою за часм і тортом. Доповідати буде пані ред. Лідія Рудик-Вурачинська на тему: „Значення читальні для життя громади" і вона поділиться заввагами з її праці в читальнях „Просвіти" в Україні. Ця доповідь з гутіркою відбудеться в неділю, 17. лютого ц. р. о год. 5:30 після полудня. Читальня має свій радіоапарат, як теж різні предмети для товариської гри, як шахи і „варцаби". Наша филаделфійська читальня здобула собі зараз з початку прихильність цілої нашої громади і буде напевно осередком нашого товариського життя, як теж і наших громадських і культурних починань. Читальня відкрита кожного дня від год. 7:00 до 10:30 вечором, в неділі і суботи від год. 5-тої до 11-ої.

Клівленд, Огайо

День Української Молоді

Наш інтелігентний загал свідомий того вповні, що найважливішою сучасною проблемою для нас є збереження й охорона в першу чергу дітвори, а в другу чергу старшої молоді від усяких деструктивних під національним, релігійним і моральним оглядами впливів чужого оточення. Вже батьки наші говорили та й ми за ними повторяємо: „Яка дітвора й молодь, такий і нарід."

У свідомості повищих правд ми з широко-відкритими раменами виходимо назустріч усім доброзичливим стараниям звести докупи молодь нашу, дати їй змогу зговоритися і зжитися, знайти спільну мову і взаємодію, залишаючи на боці всякі ідеологічні, світоглядові, партійницькі, релігійні та обласні різниці, й виплекати братерські і сестричні почуття, далекі від ненависти, почуття християнської, братньої любови та єдности в цілях, бажаннях і змаганнях до найвищого.

Так ото ж, бажаючи зафіксувати на цих сторінках для нашого потомства відрадний факт відбуття в Клівленді Дня Української Молоді, годі нам стриматися від щирого вислову наших найвищих радощів, що може помалу, але постійно йде у нас до раз-у-раз кращого стану.

Віримо, що добра воля і здоровий розум переможуть теж останні перешкоди на шляху до загального братства в обличчі найвищої спільної мети.

Почався день Української Молоді в Клівленд в суботу 10-го листопада й тривав властиво цілу неділю 11-го листопада м. р. Він відбувся — як сказано в програмі — з почину й заходами українських організацій молоді в нашім місті, але не є таємницею, що головним ініціятором була студентська молодь, зорганізована в місцевій клітині Т-ва „Зарево" під головуванням п. Богдана Ковча. В намаганні довести до успішного висліду свій благородний задум, студентська молодь витратила багато часу, трудів і матеріяльних засобів, що вповні себе оплатили, бо — День Української Молоді в Клівленді випав величаво.

Але починнаймо з початку. Приїхали гості з університетського міста Рачестеру в нюйоркськім стейті та з Гемілтону в Канаді, з Дітройту й Екрону, з Янгстовну та з суміжного Лорейну. Для них і для місцевих гостей улаштовано в одній з світлиць Українського Народного Дому в суботу перед вечором бенкет молоді, як це прийнято тутешнім звичаєм, для взаємного познайомлення всіх новоприбулих між собою. На згаданім бенкеті промовляли: д-р Богдан Винар, вітаючи присутніх прибулих гостей і місцеву молодь, а полк. Загродний склав привіт від місцевого старшого громадянства.

Одночасно підготовлялася в інших кімнатах того ж Українського Народного Дому виставка пресових видань молоді та взагалі українського друкованого слова (про це в окремій статті подаємо ширші відомості).

Під кінець відбулася у великій світлиці Народного Дому забава з танцями, що її аранжував п. Ступчинський з Лорейну. Приграваła до забави найкраща тутешня наша оркестра під проводом п. Мирона Шияна. В надзвичайно милій атмосфері забава протяглась майже до досвітку й закінчилася вибором королеви балю, якою стала п-на Лариса Зварунівна, а її заступницею п-на Маруся Поповичівна, журналістка.

На другий день, себто в неділю 11. листопада м. р., у властивий День Української Молоді, відбулися в обох українських церквах вполудне окремі Богослуження в намірені української молоді. Яке ж це намірення, яка була це мета, що спонукала ініціяторів уляштувати День Української Молоді саме тепер? — Головною метою було намагання усувати й затирати раз-у-раз більше всі різниці між молоддю новішої та давнішої іміграції.

Найважливішим моментом Дня Молоді був концерт, що відбувся о год. 5:30 ввечорі у великій світлиці Українського Народного Дому силами нашої місцевої клівлендської молоді та сторонської молоді нашої із далекого Рачестеру та з Канади.

Не наше завдання переповідати всі точки дуже багатої й може аж занадто різноманітної програми того концерту, загалом вельми нерівної у виконанні, на що знаходимо оправдання: „Це ж молодь.. не професіонали..." Обмежимося до загальних обрисів і підкреслення маркантніших моментів.

Був виступ мішаного хору Ліґи Української Православної Молоді під назвою „Бандурист" з Клівленду під управою п. В. Лаха. Зокрема був дуже симпатичний і навіть аж до сліз зворушливий виступ жіночого хору канадійських Українок із Гемилтону під управою п-ні Г. Чамівни, де всі співачки з диригенткою включно, — це самі канадійські народженки, але національно свідомі та щирі українські патріотки, що проявили вони остентаційно навіть на зверх своїми чудовими народними одягами і в них робили на глядачів враження, мов би походили з самого серця України: з Київщини, чи може з Полтавщини. Та й був виступ молодечого гуртка шістьох бандуристів із Рачестеру, симпатичних своїм великим прив'язанням до бандури, цього прекрасного українського народного інструменту. Був теж дуже гарний виступ трьох сестер, панночок Мирослави, Софії та Надії Вериківвих: дві скрипки й фортепіян. Не бракло й жіночого тріо з Клівленду: це п-ні Ірина Місько й панни О. Чорногор і Од. Городиська — відспівали пісню „Вернись"... Були врешті й три виступи вищого рівня, а це: баритонове сольо мистця-співака п. І. Сидельника, який чудово відспівав могутнє: „Гетьмани", при фортепіяновім супроводі п. Плотникова, далі помітне під голосовим оглядом сопранове сольо п-ни Ольги Чорногор і врешті милий тенорово-баритоновий дует п. Є. Садовського і д-ра В. Боднара, які при фортепіяновім супроводі п. Юрія Олійника відспівали „Де ж ти бродиш моя доле", та „Люблю дивитись". І було багато, дуже багато танців: знаменитий виступ танцювального гуртка з канадійського Гемілтону в різних укладах, а саме дівчат, то знов окремо хлопців, то хлопців з дівчатами, то сольові танки пп. Н. Ольхового й Е. Шуста, загалом надзвичайно вдала поява малощо не справжніх мистців-професіоналів, далі не раз та й не двічі вже тут за останні місяці повторюваний школярський попис клівлендської танцювальної авраменківської школи п. Миколи Арсенія з правдивим улюбленцем тутешньої публики маленьким п'ятилітнім Д. Бобечком і наостанку дуже симпатичний сольовий виступ малої танцюристки Зоряни Кавки в танку, названім „Споминами з гір".

А однак найважнішою частиною програми концерту були мабуть таки промови. Дуже до речі сказав на вступі святочне привітальне слово українською мовою п. Любомир Винар, коротке і ядерне, але надзвичайно змістовне й гарно виголошене. Зате головним промовцем англійською мовою був п. Василь Попович з Рачестеру. Між іншим він зазначив, що слід безумовно відкласти набік релігійні та політичні погляди і сварки, а натомість злучитися цілкіше з метою підтримати демократичний лад життя, що є протилежністю устрою комуністичної диктатури.

Дуже гарна пластова сценка у виконанні пластунів клівлендської станиці виповнила надзвичайно різноманітну програму цілого концерту, — чи як хто хоче — фестівалю.

На цім покінчився День Української Молоді в Клівленді і гості розїхалися до своїх далеких місцевостей мабуть з милими враженнями та гарними споминами.

Над улаштуванням описаного вгорі Дня Української Молоді в Клівленді потрудилися доволі всі діючі організації молоді цього міста, для чого створили вони теж діловий Комітет, до складу якого входили такі особи: Д-р Б. Винар, як голова, і крім нього представники поодиноких організацій — п. Микола Кавка, від місцевої Пластової Станиці, п-на Маруся Поповичівна від студентської молоді, згуртованої в клітині Т-ва „Зарево", п-на Галина Сиваківна від Ліґи Української Православної Молоді, п. В. Порітко від спортового Т-ва „Орлик", п. Зеной Єзерський, від Молоді ОДВУ і п. Пономаренко від осередку ОДУМ, як чейи. Відомо нам, що повищий Комітет запросив до участи в Дні Української Молоді також СУМА, Ліґу Української Католицької Молоді та Північну Ліґу Української Молоді (стейт Огайо). Почесним головою повищого Комітету був проф. Михайло Ждан.

Згідно з передбаченням та наміченим пляном День Української Молоді 10-11 листопада м. р. в Клівленді записався гарними буквами як винятковий день в історії української громади.

Крім велетенського морального успіху, що ним сміло може почванитися студентська молодь, доводиться в той же час відзначити й прекрасний у загальному білянсі матеріяльний успіх. Усі імпрези, що їх намітила та влаштувала наша молодь з нагоди Дня, принесли в приходах брутто кругло 1,100 долярів. Відтягнувши більш, як половину з цього на конечні видатки, залишилося 435 долярів чистого доходу нетто. З цієї суми громадський Комітет молоді призначив 217 дол. на стипендійний фонд у Дітройті, а 218 дол. на втримання української доповняючої школи та курсу науки українознавства під дирекцією проф. М. Ждана, чим дав чудовий доказ, як глибоко розуміє молодь вагу та значіння рідної школи в житті нації дітвори на чужині. Во справді, важливі всі ділянки громадської праці в передумовах скитальщини, але немає важливішої ділянки над працю для збереження наймолодшого покоління при національності й вірі батьків, дідів і прадідів.

Варто, щоб за гарним прикладом і слідами української молоді в Клівленді пішла тепер наша молодь по всіх більших скупченнях у цілій Америці.

Іван Радиславич.

З'їзд американських протозоологів у Филаделфії

(27—30 грудня 1951 р.)

До мікроорганізмів, що населюють земну кулю, належать: Protozoa або найпростіші (одноклітинні і колоніяльні тварини), водорості (одноклітинні і колоніяльні рослини), грибки і бактерії. З цих груп мікроорганізмів найпростіші: (Protozoa), грибки і бактерії мають велике практичне медично-ветеринарне значення, як збудники різних хвороб людини і тварин. Не менш цікавими є біологічні властивості всіх чотирьох згаданих груп мікроорганізмів. Вивчення найпростіших є предметом науки, що зветься протозоологією, Альгологія вивчає водорості, мікологія — грибки, а мікробіологія (бактеріологія) — бактерії.

Американський з'їзд протозоологів, який відбувся у Филаделфії, є четвертий з черги. Перший з'їзд мав місце у Шікаго 1947 р., другий у Ню Йорку 1949 р., третій у Клівленді 1950 р.

На з'їзді було прочитано 24 доповіді з різних галузей протозоології. Крім цього 17 авторів надіслали свої доповіді у формі рефератів. Більшість доповідей було присвячено питанням фізіології найпростіших (вплив різних фізично-хемічних чинників на окремі види Protozoa тощо). Частина доповідей стосувалась паразитичних видів найпростіших. Деякі доповіді супроводжено цікавими кіно фільмами.

Автор цих рядків, учасник з'їзду, виголосив доповідь на тему: Система срібних ліній паразитичної інфузорії коропа — Chilochonella cyprini. Доповідь було ілюстровано діяпозитивами, серед яких два репрезентували мапи України.

Останній день з'їзду (30 грудня) присвячено загальним питанням або таким, які стосуються інших споріднених з протозоологією дисциплін.

Цього дня заслухано цикль доповідей під назвою:

1. Visconti, N.: Механізм перекомбінацій в бактеріях і вірусах.
2. Hutchison, W. G. i Stempen, H.: Морфологічна очевидність злиття клітин у Protens vulgaris.
3, Raper, John R.: Життьові цикли, стать і статевий механізм грибків.
4 Lewin Ralph, A.: Експериментальні досліди над статевими явищами одноклітинних водоростей.
5. Cleveland, L. R.: Як і чому нестатеві клітини стають статевими; походження і еволюція статі.
6. Nanney, D. L.: Ядрово-плазмова реакція при визначенні типу парування у інфузорії Paramecium aurelia.
7. Wentrich, D. H.: Стать у найпростіших.

Як видно з цього, на з'їзді було порушено дуже цікаві проблеми. Під час з'їзду я побачив декого з тих американських протозоологів, яких знав лише з літератури. Із секретарем американського товариства протозоологів, доктором E. Becker, я вже давно перед тим обмінювався відбитками наукових праць, але познайомився з ним особисто лише на з'їзді. Принагідно були на з'їзді гості з інших країн. Я познайомився з одним ветеринарним лікарем англійцем, який має наукове відрядження до Шікаго і там вивчає кров'яних паразитів свійських тварин. Постійно він живе у британській колонії Кенії. Він обіцяв надіслати мені матеріял з інфузорій шлунка жуйних тварин, який мене цікавить. Пощастило мені також встановити контакт з науковими інституціями Порто Ріко.

Наступний з'їзд американських протозоологів має відбутися 1952 року в серпні місяці у Ню Йорку.

Одночасно з протозоологічним з'їздом відбулися у Филаделфії з'їзди з інших галузей природничих наук. Під час цих з'їздів улаштовано виставку новітніх досягнень у науці і техніці у приміщенні Convention Hall (на 34-ій вулиці). На цій виставці я оглянув новітню літературу з біології а також нові моделі мікроскопів. Між іншим виставили для огляду свої експонати відомі німецькі фірми Лейтца (Вейцляр) і Цейса (Йена). Звертала увагу остання модель електронного мікроскопа американського виробу із збільшенням 40,000. Ця модель приблизно два рази більша від звичайного мікроскопа (висота 30", ширина 12", глибина 16") коштує $8,000 тоді, як ціна електронного мікроскопу ще кілька років тому дорівнювала астрономічній цифрі і величина його була дуже велика.

Д-р Сергій Крашенінников.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ВИСТАВКА В РИЗІ

В столиці Латвії протягом 20-ох днів була відкрита „виставка українського совєтського мистецтва". На закінчення відбувся підсумковий вечір, на якому промовляв від імені українців лавреат сталінської премії Г. Меліхов.

РОСІЙСЬКА МУЗИКА

В Києві мається 22 музичних лекторіїв, а крім того тими днями уруххомлено „Університет музичної культури". Всі вони мають завдання „лекціями-концертами" ознайомлювати киян з музичними творами, „в яких оспівується непорушна дружба і патріотизм совєтських людей — будівників комунізму". Тема типової лекції: „Світове значення російської клясичної музики".

(„Укр. Думка")

ДОПОВІДЬ ПРОФ. М. ЧУБАТОГО

В суботу, 16. ц. м., в год. 6. веч. відбудеться в приміщенні НТШ в Ню Йорку, 50 Чорч Ст., кімн. 252 доповідь проф. д-ра Миколи Чубатого на тему: „Українська та російська концепція історії Східної Европи". Гостям раді.

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

(ЛИСТА ч. 36 по день 1. лютого 1952.).

ІЛИНОЙ:

Пеорія: На коляду: Атаназій Куш $5; по $2: Г. Борисенко, Т. Данилюк, В. Кірик, З. Комарянська, Ф. Нагач, Л. Шайдевич, С. Великанович; по $1: В. Кірик, А. Кобилянський.

МІШІГЕН:

Ван Дейк: Коляда: по $5: Ріян Кол Компані, Тоніс Бар; О. Ганоський $4; по $3: Л. Гунц, І. Забігайло; по $2: В. Красневич, П. Кравчук, Д. Микитинський, Б. Печонога, А. Золя; П. Рога $1.50; по $1: А. Дацкевич, П. Гров, П. Кривіцький, М. Слонський, Пані Тарлецька; дрібними $1.

НЮ ДЖЕРЗІ:

Бриджтави: Коляда: По $3: Т. Король, В. Скалацький; по $2: Ф. Король, Г. Тимчій, Д. Власенко, М. Власенко; Ю. Мороз $1.50; по $1: В. Александер, Ф. Андраш, В. Король, П. Костюк, І. Рудакевич, Ф. Снігур, Д. Свідрак, А. Власенко.

Джерзі Сіті: Коляда: В. Бутковський $2; по $1: М. Баран, М. Боднарук, А. Борик, А. Буско, Т. Гіль, В. Гіль, С. Гріца, О. Яцків, Й. Кіраш, А. Корнило, Кошитський, П. Лякоцький, П. Осміловська, С. Острoвський, А. Пічура, М. Пічура, М. Сайчук, Ф. Савчук, Смиричанський, К. Станиславишин, С. Василюк, М. Заяць, Л. Зиман.

НЮ ЙОРК:

Амстердам: Коляда: по $5: Василь Федорак, Микола Ґотман, Микола Маґера, Василь Сірик; по $3: І. Вабак, П. Бедзиш, Р. Дзундза, Р. Грицак, В. Яремишин, Р. Кальба, І. Коваль, Т. Лаба, Я. Почапський, М. Романів, М. Семків; по $2: М. Андруховський, М. Хромовська, М. Чикота, о. Н. Дереш, О. Добрянська, А. Долотаренко, І. Дух, Г. Федоройчук, С. Гнатківський, Ю. Грицай, Г. Іваноньки, С. Яремишин, С. Комаринський, С. Комаринський, Ю. Ковањко, С. Куніцький, Р. Лазурко, В. Лемішка, Г. Медвідь, В. Михайлишин, Т. Михаськів, З. Науменко, Д. Олійник, В. Папура, О. Пащак, А. Петришин, Р. Прийма, Т. Пушкар, С. Саврас, Т. Сюзко, П. Сомик, А. Строщак, О. Шевченко, П. Щуплат, В. Труфик, М. Зінчин; по $1.50: А. Бойко, Д. Головацький, В. Кріль, М. Могила; по $1: Антонович, О. Бабич, В. Барабаш, Є. Бартошик, О. Базарніцький, О. Береза, І. Білима, Е. Бішко, В. Боднар, Д. Бойко; П. Буцьо, С. Бибик, В. Чучман, С. Демянчук, М. Філь, Г. Гайдучок, В. Гальків, А. Гарбодзінський, Г. Гавришків, В. Гоголюк, Б. Губка, М. Губка, М. Гукевич, В. Юркевич, М. Колитин, д-р О. Т. Капустинський, К. Петриця, С. Корпіта, А. Косінський, М. Ковалюк, В. Крамар, Я. Кравчук, А. Кукей, А. Квас; І. Кволик, д-р В. і д-р І. Левицькі, З. Масловський, П. Мажак, В. Мельник, М. Мокрий, Я. Мудрий, М. Муррей, А. Михальчишин, А. Микульська, А. Негрибецький, В. Ореціян, О. Осецька, І. Панчишак, І. Пасічник, І. Пастернак, Д. Покало, Г. Полохач, О. Пристай, М. Пудлик, М. Сайсик, М. Семанишин, К. Семчук, П. Семків, І. Скопляк, О. Скибіцький, Я. Сохоцький, В. Сохоцький, П. Стадник, П. Стеценко, Я. Шепетик, І. Шевчик, П. Войцеховський, М. Воловач, В. Вовнянка, О. Захарків, І. Желяско, В. Зелез, М. Зюбровський, О. Жиглевич; дрібними $1.

Бівер Фолс: Коляда: по $2: М. Доленко, П. Вавро, І. Вітязь; по $1: о. О. Антоняк, І. Галушка, З. Комоницький, І. Коваль, М. Радванська.

Ню Йорк Сіті: З нагоди вінчання д-ра Мирослава Грушки зібрано на коляду для УНФонду: по $10: д-р Богдан Гординський, д-р Мирослав Грушка; по $5: Антонович, Онуферко, О. Смаль, З. Терлецький; М. і Д. Лебідь $3; по $2: І. Гірний, К. Лебідь; по $1: д-р М. Прокоп, М. Восвідка. На дівочому вечорі панни Ірени Близнак зібрано на коляду для УНФонду: по $2: М. Близнак, С. Галичин, І. Голюка, М. Калина, Р. Кусов, М. Воробець; по $1: І. Кубарич, Купчинська, М. Погорилець, П. Прядка, І. Савка, М. Стефанишин. В Ню Йорку місті на коляду зложили: Товариство „Золота Липа" $10; Т. Карн $7; по $5: А.А., П. Вілан, Євген Вілецький, Микола Гаврилко, Стефан Ярема, Софія Теслюк, Оксана Вареха, д-р Степан Витвицький; по $3: Юрків, В. Кузик; по $2: В. Бойчук, К. Бродерс, П. Ярема, С. Кікта, Криминський, Т. Мороз, П. Стасюк, Р. Стефанюк, Й. Войтович; по $1: Вакович, Є. Банахілько, Баран, Д. Бобецький, М. Будас, М. Буковин, М. Букосмський, Р. Хаджай, Д. Хархан, О. Данилюк, В. Дідик, М. Генза, Б. Головід, М. Ільків, Т. Івашко, Олімпія Калакура, Б. Кефор, І. Кефор, Є. Клюба, М. Клюба, М. Клюба, А. Комаринська, О. Н. Кулинич, д-р Ю. Налисник, Е. Петровська, З. Полевська, І. Сквіртнянський, І. Смолій, М. Жаренський.

Стейплетон: Коляда: по $5: Михайло Белців, Дмитро Довгий, Григорій Геба; по $2: М. Джуґало, О. Г. Д. Лозинський, І. Совчак; Е. Белців $1.

Сиракюз: На коляду для УНФонду зложили: Український Народний Дім $10; по $5: о. Йосиф Баца, Олекса Бриндза, Григорій Базар, Петро Фечко, Степан Грицак, Андрій Гучко, Волод. Дмитришин, Йосиф Мартинюк, М. Масляк і Ів. Чебіняк, Тереса Марусяк, Михайло Мельник, Родина Клюсик, Іван Луцак, Михайло Рубич, Іван Пігуляк, Волод. Прибила, Іван Шушняк, Стефан Шпак, Михайло Семчишин, Василь Урядник, Теодор Калмук; по $4: Д. Майкович, Г. Сененко; по $3: І. Гриник, В. Герман, М. Іванюк, М. Костик, М. Кузма, А. Назаренко, П. Пічкур, Я. Сененко, о. Б. Смик, Г. Туркевич, М. Шуль, Й. Заяць, І. і М. Заваликут; М. Дешевий $250; по $2: А. Боднар, І. Бобик, К. Бузько, М. Хрін, А. Динька, О. Дубицький, М. Дзєдзюк, д-р Фачерік, В. Флісак, Ф. Фаворик, Д. Форнальчик, І. Ґоджак, М. Ґоджак, А. Ґула, В. уҐзеляк, П. Гусак, М. Голь, О. Глива, Д. Гуменюк, К. Іванічко, А. Яворський, М. Яворський, З. Евчук, Р. Калиняк, В. Каній, І. Кіцак, В. Кіцак, Кіяика, М. Коцан, С. Когут, М. Ковбаснюк, В. Козура, о. М. Кучер, С. Лещак, І. Луцишин, С. Луцишин, В. Майкович, А. Маловецька, І. Мазурик, Е. Машталір, М. Олійник, М. Олійник, Дж. Пальміссано, М. Пастух, М. Пиндус, Пистун, М. Проскуренко, С. Рекуляк, В. Ревюк, І. Рись, М. Снігур, В. Сивак, Д. Старчук, І. Щербанович, Шеремета, П. Танусько, Р. Вознечак, К. і пані Заставний; по $1.50: Дж. Бексі, М. Граб, О. Підцерковний, Й. Руцький; по $1: А. Андрущишин, Т. Александрович, А. Афіцька, С. Андрущишин, Ф. Баюк, Ю. Ванак, М. Бедзісь, М. Бендерська, П. Башуцький, А. Бузько, С. Бужницька, В. Будзяк, В. Бойко, П. Чомко, П. Дембіцький, М. Дмитришин, Деньків, М. Дидик, Ф. Демянюк, Е. Фурґаль, А. Фішер, М. Франзінґер, Й. Ґерла, М. Ґольдевич, А. Ґіба, М. Ґатанас, М. Гаргай, П. Гаргай, А. Гірняк, О. Граб, І. Гусак, Г. Гнатко, Г. Яловий, С. Каміський, М. Капій, І. Каменюк, Л. Кіт, Клифас, М. Кіналь, Я. Коваль, В. Крісак, А. Колчан, В. Кіянка, А. Кулик, Г. Кончак, Г. Качмарик, І. і М. Кєиджушок, Й. Кіт, О. Кучерявий, І. Копко, М. Кіцак, І. Кіянка, І. Коцента, І. Кіцак, А. Когут, І. Кребедяк, М. Лучин, С. Лукачек, В. Лазар, А. Лаба, В. Масляк, І. Миколаєвич, І. Мурин, М. Мурин, С. Мацко, Д. Матвійчук, П. Г. Матевс, О. Матвійчук, І. Михальський, Г. Майкович, І. Мельник, М. Мельник, І. Маловецький, С. Моздір, Ф. Марикальський, С. Назаренко, В. Намісняк, І. Новий, Г. Новий, Е. Новосельська, П. Олійник, Д. Оринич, Д. Опар, М. Попяк, П. Процанин, Д. Паюк, М. Пастушанчин, Г. Порциналюк, С. Пилипишин, А. Пінкасевич, Панасишин, І. Посипайло, Р. Пахолок, І. Пиндус, М. Прокопик, К. Праський, Н. Подоляк, Й. Пистун, Ф. Радьо, В. Рибак, К. Рибак, В. Равлінко, К. Робінсон, М. Рибальченко, А. Рибак, В. Рибак, В. Савран, С. Сенайко, І. Спічка, Г. Святціцький, Ю. Смидт, М. Сурик, Є. Сокур, В. Смага, Е. Старушак, Г. Старушняк, І. Слонський, С. Степанюк, Г. Шінер, Ю. Шушняк, Т. Скляренко, О. Шмокалюк, М. Шмідт, М. Татушко, Я. Ткач, С. Ваґа, Г. В. Ваддеер, Я. Величко, Г. Вовкун, Д. Винарчик, Е. Вісньовський, В. Ворен, Р. Жарений; дрібними $10.

Йонкерс: Коляда: по $2: д-р Г. Чвартацький, О. Коцюбинський; по $1: С. Довганек, М. Каблаки.

ОГАЙО:

Кантон: Коляда: по $5: Федір Вічук, Михайло Босий, Стефан Демчак, Дмитро Головатий, Михайло Григорин, Стефан Гудз, Филип Клюс, Василь Коцюруба, Остап Панчишин, Василь Печенюк, Дмитро Поліщук, Микита Сміщко, Василь Содук, Волод. Стригун; по $3: М. Влагута, І. Фінковят, В. Головатий, Г. Ільницький, В. Івченко, В. Коваль; В. Харлінський $2:50; по $2: Є. Боднар, Ст. Боніч, О. Цунак, І. Демчак, І. Демчишин, М. Дрозда, А. Фінковят, С. Фук, О. Гневсь, І. Іваницький, М. Янович, П. Клюс, І. Коваль, Б. Маданій, П. Маринович, М. Петен, О. Прокоп, В. Опришко, М. Скубяк, О. Скубяк, І. Воробець; по $1: Бандрівський, П. Бандурко, Я. Чайківський, М. Дупівка, М. Диль, Ірина, А. Прийда, І. Скубяк; дрібними 75 ц.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:

Вайн: Коляда: по $5: Филип Турко, Антін Возний; Сі і А. Чалишев $3; М. Шалай $2; по $1: М. Гайдейчук, І. Кулин, А. Левенець, В. Мочернюк, Г. Школик, К. Шматко, А. Ткачук, М. Волощук, Д. Возна. Дрінними $1.30.

Ukrainian Congress Committee of America,
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 8, N. Y.

ДОПОВІДІ УВАН

У неділю 17 лютого ц. р. о год. 6:30 в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбудеться чергова **конференція літературознавчої секції УВАН** з такими доповідями:

1. **Проф. Д. Чижевський:** „Порівняльна історія слов'янських літератур та її проблеми";

2. **П. Одарченко:** „Шевченкознавство за останні десять років".

РІЧНИЦЯ СКАВТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Ню Йорк. — Біля 1,000 осіб зібралися на обіді в готелі Комодор для відсвяткування 42-річчя хлоп'ячої організації „Бой Скавтс оф Америка". З нагоди річниці влаштовується „скавтовий тиждень", що триватиме до 12 лютого. На обіді піднесли промовці громадсько- виховне значення скавтової організації і започаткували збіркову кампанію на потреби Скавтової Ради Великого Ню Йорку. Зібрано досі 348,281 долярів, загально потребують два мільйони дол. Головними промовцями були красвий командувач Американського Легіону, Доналд Р. Вилсон і пані Бейден-Повел, вдова по основнику скавтового руху й організаторка дівочих скавтів. Вона пригадала що ввесь демократичний світ глядить тепер на Америку як на провідну моральну силу й тому скавтова організація мусить пристосуватися до вимог, що стоять перед нею. Д-р Артур А. Шук, екзекутивний урядовець скавтів, виявив, що саме зробили приготування до присяги 19-мільйонового члена скавтової організації від початку її існування. Цей член — це 11-річний хлопець Ричард Лі Гонт з Ферфакс, в стейті Вест Вирджінія.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 2. пополудні, в парафіяльній галі, 235 Карбон вул. Уряд просить членів явитися на час, бо є дуже важні справи до полагодження. Маємо ще на продаж Календарі УНСоюзу. Довгуючі члени повинні вирівняти свої довги. — М. Брус, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори, Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 17. лютого, зараз по Сл. Божій, в парафіяльній галі. Проситься довгуючих членів прийти та вирівняти свої залеглости, щоби не наражатись на суспензу. — Уряд.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в салі Клюбу 13 Washington St., т год. 2-ій пополудні. Рівнож будемо приймати нових членів до Союзу. — Н. Мазур, предс.; В. Мандзій, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестрицтво Любов, від. 37, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 3-ій пополудні, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон вул. Просимо всіх члениць прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — А. Погранична, предс.; А. Гнатюк, фін. секр. М. Процак, кас.; А. Огар, рек. секр.

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори Тов. ім. Євгена Коновальця, від. 238, відбудуться в неділю, 17. лютого, о год. 3-ій пополудні, в церковній салі, 136 Arlington St. Проситься всіх членів численно прийти бо є дуже важні справи до вирішення; справа відділової бібліотеки, членства У.К.К., звіт з діяльности секції УКК і ЗУАДК. Можуть прийти і не члени УНСоюзу. — М. Давискиба, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 4-ій пополудні, в галі У. Н. Дому, 279 Кінґс Гайвей Вест. Проситься всіх прибути на час і полагодити справи, які будуть на порядку дня. Також проситься припровадити нових кандидатів на членів УНСоюзу. — В. Максимюк, предс.; М. Сендзік, кас.; П. Дудко, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 2-ій пополудні, в галі церковній на Roosevelt Ave. Проситься кожного члена прийти на збори і заплатити свою належитість. Напоминається довгуючих членів заплатити вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — Г. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Калина, від. 459, матиме місячні збори в неділю, 17. лютого, в Укр. Централі, 180 William St. З огляду на те, що замало членів явилось на зборах в січні, вибір уряду мусимо полагодити на цих зборах, тому проситься кожного члена і члениці прийти на означений час. — Уряд.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206. відбудуться в неділю, 17. лютого, в парохіяльній салі, 74 Геррис Еве., в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до обговорення і до полагодження. Пригадується членам, що лютий є короткий, а тому це треба мати на увазі і заплатити на час свої місячні вкладки. — І. Кокольський, секр.

ПАССАЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. І. Франка, від. 97, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 2-ій пополудні, в приміщенні шкільної залі У. П. церкви при 45-47 Hope Ave. Є важні справи до полагодження, а тому присутність всіх членів обовязкова. — Сметана, предс.; П. Величко, рек. секр. В. Табачук, фін. секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. А. Бончевського, від. 10, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 17. лютого, зараз по Сл. Божій, в парохіяльній галі. Проситься всіх членів прийти на збори. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости бо інакше подасться їх до суспенди. Вкладок по домах не збирається, тільки на місячних зборах. — Г. Руґас, предс.; В .Глива, секр.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, Branch 259, will be on Sunday, Feb. 17, at the Church Hall, 4952 South Paulina St., at 2:00 P.M. — P. Trusiak, Rec. Sec'y.

ГАРТФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. І. Хрестителя, від. 277, відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 4-ій пополудні, в домі Укр. Амер. Гор. Клюбу, 53 Whitmore St. Від 2-ої до 4-ої години урядники відділу будуть приймати вкладки і уділювати членам потрібних інформацій. На зборах буде порушена справа каси хворих і інші важні справи, тому участь членів дуже побажана. — В. Дерлиця, предс.; Е. Гомотюк, секр.

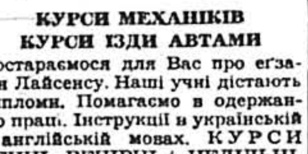
ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ІРИНА ФЕСОВИЧ, члениця Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, УНСоюзу в Ньюарку, Н. Дж., літ 44, померла 13-го лютого 1952 р. Походила з Станиславова, Україна. Оставила в смутку мужа Семена і синів, Богдана і Юрія. Похорон відбудеться в суботу, 16. лютого з погребового заведення Мирона Литвина 801 Springfield Avenue, Newark, N. J., до українськаї кат. церкви при Мортон вул., в Ньюарку. Проситься членів і знайомих до участи. — В. Ій П.

В. Салабун, секр.

ДАЦКІВ ВІЛІЯМ, член від. 130 У. Н. Союзу, в Ню Йорку, помер 11. лютого 1952 р, по довгій і тяжкій недузі. Полишив в смутку жену і двоє малих дітей, бо помер в розквіті життя маючи 31. літ. Похорон відбудеться в суботу, 16. лютого, о год. 10-ій з похоронного заведення П. Яреми до грек. кат. церкви при 7-ій вул., а опісля на цвинтар. Всіх членів братства проситься взяти численну участь.

В. Й. П. Управа.

Календар У.Н.С., „Провидіння' (з типіком)	
Календар Мітли (Гумористичний) по	$ 1.00
Календар Укр. Голосу (ріжноманітний)	.75
Календарі стінні по	.30
Мово Рідна, Буквар—Читанка (нове видання)	2.00
Гуменна Д. Діти Чумацького Шляху, повість 3 томи за	2.25
Винниченко В. Нова Заповідь, повість	.80
Полянич Б. Генерал "W" сенз. повість	2.50
Полянич Б. Ч. 01313 шпигунська повість	1.00
Наріжний С. Українська Еміграція, понад 700 сторін друку, тисячі ілюстрацій (рідкість)	7.50
МИСТЕЦТВО: Українське Малярство, 15 рідних образів найкращих наших артистів в кольорах. Один образ $1.00, всі 15 в гарнім альбомі з поясненням	7.00
Дядинюк В. Володарі Української Доби 9 образців в кольорах в альбомі	2.00
Альбом Дядинюка і книжка Княжа Слава	2.50
Архипенко А. Твори люксусова книжка в кольорах і з поясненням в двох мовах укр. і анг., рідкість, ніхто інший її вже немає. Ціна	4.00
Українське Мистецтво ч. 1 і 2	3.00
МУЗИКА: 201 Укр. Нар. Пісень, на піяно і голос	2.50
Ліра: Збірник пісень, (360) з нотами словами і гарними Укр. Нар. Взірцями	2.50
Лятошинський Б. 15 Укр. Нар. Пісень (нові) оден голос з акомпаніяментом піяна	2.00
Лисенко М. Десятки Лисенка, 120 Укр. Нар. Пісень на хор (міш. муж., і жін.) рідкість	7.20
Артимовський. Запорожець за Дунаєм, найпопулярніша Укр. Опера. Гарно бачити її на сцені і приємно слухати музику і спів у своїй хаті, (надається на дарунки для своїх і чуж.)	2.50
32 Укр. Пісні, в осібних зшитках, для голосу, піяна, ґітари. Гарно ілюстровані. Одна пісня 15 ц. Всі 32 за	2.00
Співаник УПА з нотами і текстом	2.00
НАУКОВІ: Літературно Науковий Збірник ч. 1, 401 сторін на гарному папері ціна (лише)	2.00
П. Ю. Короткий Курс Пасічництва	1.00
Білан Л. І. Кравецький Курс, крою і шиття	1.30
Панейко О. Граматика Укр. Мови для шкіл і самоосвіти	2.00
Катран В. Граматика Укр. Мови (фонетика і морфологія)	1.50
АНГЛІЙСЬКІ СЛОВНИКИ Й ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ	
Англо-Український Словник, Подвезка, поверх 50,000 слів та виразів	4.50
Українсько-Англійський Словник, д-ра Лева і Вербяного	2.85
Підручник англійської мови проф. Ю. Луцького, нове поправлене видання	2.00
Українсько-Англійська Граматика, — Е. Шклянка	1.50
Перші Кроки Англійської Мови — Фесенка	1.00
Англійська Граматика — Ярославченко	.25
Курс Англійської Мови на 5 Платівках з поясненнями	5.00

ТАРЗАН, ч. 2771. Безпомічні.

Наче нападаюча змия, линва засичала в повітрі, щоб літати понад голови малп.

Коли линва спинилася на могутніх волохатих раменах і плечах, Тарзан зашморгнув її гострим потягненням. Скачучи за стовп, коли малпи вдарилися об нього, малпочоловік побіг довкруги стовпа й малп, прив'язуючи їх безпечно до кам'яної колони.